

သီဟိုဠ်သရက်ခေါက်၏ ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှောရောဂါပိုးများအား သေစေနိုင်သော

အာနိသင်နှင့် ပါဝင်သော ခြပ်ပေါင်းများအားလေ့လာခြင်း

အေးသီတာထွန်း^၁၊ မေသန္တာထွန်း^၁၊ စုစုရီ^၂၊ စောလှမြင့်^၃၊ ခိုင်ဝင်းထွန်း^၄၊ ခင်ဖြူဖြူ^၅၊ ရီရီမြင့်^၆

၁။ ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာန (အထက်မြန်မာပြည်)

၂။ ဆေးဝါးတက္ကသိုလ်

၃။ ဓါတုဗေဒဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

၄။ ကုတင်၁၀၀၀ဆံ့ဆေးရုံ၊ နေပြည်တော်

လူတို့သည် အပင်များကို ရာစုနှစ်များစွာကတည်းက ဆေးအဖြစ်အသုံးပြုလာကြပြီး ၎င်းတို့၏ ဆေးစွမ်းထက်ပုံများကို ယနေ့ထိတိုင် လက်ဆင့်ကမ်း ထိန်းသိမ်းလေ့လာခဲ့ကြပါသည်။^၁ ဆေးဖက်ဝင် အပင်များသည် အစွမ်းထက် အာနိသင် အမျိုးမျိုးရှိသည့်အပြင် ရောဂါပိုးများအား သေစေနိုင်သော အာနိသင်များရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ သုတေသနပညာရှင်များသည် အပင်တို့၏ အဆီအနှစ်များဖြင့် ရောဂါပိုးများတွင် ပိုးသေအာနိသင်ကို စမ်းသပ်လျက်ရှိပါသည်။^၂

ယနေ့ကမ္ဘာ၌ ပဋိဇီဝပိုးသတ်ဆေး(Antibiotics) များသည် ဆေးယဉ်ပါးမှု ပြဿနာ များပြားလာသည့်အပြင် ဆေးခါတ်မတည့်ခြင်း၊ အသည်း၊ ကျောက်ကပ်ပျက်စီးခြင်း၊ ခြင်စီအားနည်းခြင်း၊ စသည့် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများလည်း ပူးတွဲဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။^၃ ထို့ကြောင့် လူတို့သည် ရောဂါ အမျိုးမျိုးကုသရာ၌ ဆေးဖက်ဝင်အပင်များကို အဓိကထား၍ သုံးစွဲလာပါသည်။

ကမ္ဘာတွင် ရောဂါအမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှောရောဂါသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ရောဂါဖြစ်ပွားနှုန်း၊ သေနှုန်း မြင့်မားလျက်ရှိပြီး ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ရောဂါဖြစ်ပွားနှုန်းအဆင့် ၄ နေရာ၌ ရပ်တည်လျက်ရှိသည်။^၄ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှော ရောဂါကြောင့် ငါးနှစ်အောက် ကလေးသေနှုန်းသည်လည်း ဒုတိယနေရာ၌ ရပ်တည်နေပါသည်။ ထိုရောဂါသည် ကလေးငါးယောက်တွင် တစ်ယောက်နှုန်းသေဆုံးလျက်ရှိပြီး နှစ်စဉ် ၁.၅ သန်းခန့် သေကြေလျက်ရှိပါသည်။^၅ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ချင်း၊ ကယား၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း(အရှေ့) နှင့်

မွန်ပြည်နယ်တို့၌ ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှောရောဂါ အဖြစ်များလျက်ရှိပြီး အညစ်အကြေးစွန့် စနစ်မြင့်မားသော ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ ပဲခူး(အနောက်) နှင့် မကွေးတိုင်းတို့တွင် ရောဂါ အဖြစ်နည်းလျက် ရှိပါသည်။^၆

သီဟိုဠ်သရက်သည် အစွမ်းအာနိသင်များစွာရှိပြီး တိုင်းရင်းဆေးအဖြစ် အလွယ်တကူ အသုံးပြုနိုင်သော အပင်တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ သီဟိုဠ်သရက်အခေါက်နှင့် အရွက်ပြုတ်ရည်သည် သွားကိုက်ရောဂါနှင့် ရေစီးကမ်းပြု ဝေဒနာများကို ပျောက်ကင်းစေပါသည်။^၇ ထို့ပြင် သီဟိုဠ်သရက်၏ အရွက်၊ အခေါက်အနှစ်များကို ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှောနှင့် ဆီးချိုရောဂါ၊ ပန်းနာရင်ကျပ်ရောဂါ၊ နှင်းခုရောဂါ၊ အစာမကြေရောဂါနှင့် ဆီးရောဂါများ၌ တွင်ကျယ်စွာ အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။^၈ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သီဟိုဠ်သရက်ရွက်၏ ပိုးသေအာနိသင်အကြောင်း သုတေသနပြုထားသော စာတမ်းများ ရှိပြီး ဖြစ်ပါသော်လည်း သီဟိုဠ်သရက်အခေါက်၏ ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှော ရောဂါပိုးသေ အာနိသင်အား စမ်းသပ်ထားခြင်းမရှိသေးပါ။ ထို့ကြောင့် သီဟိုဠ်ရွက်အခေါက်၏ အနှစ်အမျိုးမျိုးဖြင့် ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှော ဖြစ်စေနိုင်သော ရောဂါပိုး များတွင် ပိုးသေအာနိသင်အား လေ့လာရန်နှင့် ပါဝင်သော ခြပ်ပေါင်းများအား ရှာဖွေနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ဤသုတေသနအားပြုလုပ်ပါသည်။